

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 213/2022-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Andrejom Garom, Štefánikova 14, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17 CoP 6/2022-2351 z 9. februára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 4. marca 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a priznať mu náhradu trov konania.
2. Z príloh pripojených k ústavnej sťažnosti vyplýva, že Okresný súd Bratislava IV vedie konanie o rozvod manželstva sťažovateľa a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „matka“) pod sp. zn. 13 P 91/2019. Zároveň Okresný súd Prievidza (ďalej len „okresný súd“) vedie pod sp. zn. 18 P 54/2019 konanie o úpravu rodičovských práv a povinností a určenie výživného k ich maloletému dieťaťu. Okresný súd uznesením č. k. 12 P 44/2019 zo 14. októbra 2019 (ďalej len „rozhodnutie o úprave rodičovských práv a povinností“) upravil styk sťažovateľa s maloletým do právoplatného skončenia konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 18 P 54/2019. Toto uznesenie krajský súd potvrdil uznesením č. k. 17 CoP 3/2020 z 12. februára 2020.
3. Nadväzne, okresný súd uznesením č. k. 18 P 54/2019 zo 4. októbra 2021 (ďalej len „prvé uznesenie o neodkladnom opatrení“) bez návrhu nariadil neodkladné opatrenie, ktorým zmenil rozhodnutie okresného súdu o úprave rodičovských práv a povinností tak, že rozšíril čas stretávania sa maloletého so sťažovateľom spolu s prespaním. Proti tomuto prvému uzneseniu o neodkladnom

opatrení podala matka maloletého odvolanie, ku ktorému sa sťažovateľ vyjadril a navrhoval odvolanie podľa § 386 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) odmietnuť, pretože podľa jeho názoru smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné [§ 386 písm. c) CSP], keďže okresný súd nariadil neodkladné opatrenie *ex offio*. Krajský súd argumentáciu sťažovateľa neuznal a uznesením č. k. 27 CoP 70/2021 z 26. novembra 2021 prvé uznesenie o neodkladnom opatrení zrušil a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie. Toto rozhodnutie napadol sťažovateľ ústavnou sťažnosťou, ktorú ústavný súd odmietol uznesením č. k. II. ÚS 134/2022 z 30. marca 2022 ako zjavne neopodstatnenú (ďalej len „prvá ústavná sťažnosť“).

4. Medzitým sťažovateľ 25. novembra 2021 podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadal upraviť jeho styk s maloletým počas vianočných sviatkov roku 2021 a novoročných sviatkov v roku 2022. Okresný súd uznesením č. k. 18 P 54/2019-2309 z 20. decembra 2021 čiastočne na návrh otca a čiastočne bez návrhu (opätovne) zmenil rozhodnutie okresného súdu o úprave rodičovských práv a povinností a upravil styk otca s maloletým na presne vymedzené časy každého víkendu a otcom navrhované sviatky v roku 2021 a 2022 (ďalej len „druhé uznesenie o neodkladnom opatrení“). Matka v odvolaní namietala nerovnovážne nastavenie trávenia času s dieťaťom, pretože ju diskvalifikovalo z každého víkendu, a súčasne namietala stanovené časy styku, keďže v rámci nich maloletý spí a narušilo by to jeho zdravý vývoj (maloletý má 3 a pol roka, pozn.).

5. Napadnutým uznesením krajský súd zmenil druhé uznesenie o neodkladnom opatrení (okrem iného) tak, že v období od 1. marca 2022 upravil styk na každý nepárny týždeň v kalendárnom roku v časoch bližšie špecifikovaných v napadnutom uznesení, a to do právoplatného skončenia konania o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom argumentuje zhodne ako v prvej ústavnej sťažnosti namierenej proti kasačnému rozhodnutiu krajského súdu. Aj podstatnejšia časť námietok smeruje k zrušujúcemu rozhodnutiu, nie k napadnutému uzneseniu. V tejto súvislosti zotrváva na názore, že krajský súd bol povinný odmietnuť odvolanie matky proti prvému uzneseniu o neodkladnom opatrení z dôvodu, že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné [§ 386 písm. c) CSP].

7. Krajský súd nebol podľa názoru sťažovateľa oprávnený vydať nezákonné napadnuté uznesenie, pretože bolo potrebné zosúladiť stav vyvolaný prvým uznesením o neodkladnom opatrení, ktoré zmenilo rozhodnutie o úprave rodičovských práv a povinností napriek tomu, že zmena neodkladného opatrenia nie je prípustná podľa ustanovení Civilného sporového poriadku ani podľa ustanovení Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“). Sťažovateľ je presvedčený o tom, že prvé uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia bolo potrebné zrušiť a až následne postupovať podľa § 360 CMP.

8. Vo vzťahu k porušeniu čl. 8 ods. 1 dohovoru sťažovateľ uvádza, že uznesenie „*sp. zn. 18 P 54/2019-2309 zo dňa 04.10.2021*“ síce okresný súd vydal na základe riadne vykonaného šetrenia, a rozšíril jeho styk s maloletým, s čím súhlasí, avšak toto rozhodnutie nebolo vydané

v súlade s Civilným mimosporovým poriadkom, pretože okresný súd mal pre zachovanie zákonnosti najprv skôr vydané uznesenie „*sp. zn. 18 P 54/2019-2309 zo dňa 04.10.2021*“ zrušiť a až následne vydať nové rozhodnutie upravujúce styk s maloletým.

9. Porušenie princípu rovnosti zbraní sťažovateľ odôvodnil tým, že v danom čase bol a aj stále je presvedčený o tom, že odvolací súd bol povinný odmietnuť odvolanie matky vzhľadom na taxatívne ustanovenia Civilného sporového poriadku. Keďže sa k odvolaniu nevyjadril, čo sa týka čo skutkového a ostatného právneho stavu veci, bolo mu odopreté právo na zachovanie rovnosti zbraní účastníkov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka o porušení práv sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým zmenil neodkladné opatrenie nariadené okresným súdom. Sťažovateľ nenamieta vecnú správnosť napadnutého uznesenia, iba procesný postup všeobecných súdov pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení v jeho rodinnej veci.

11. Z hľadiska sťažovateľom uplatnenej argumentácie ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením, zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, že nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania (spravidla) nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o vydaní neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie, resp. zrušenie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (I. ÚS 50/2019, IV. ÚS 17/2019, I. ÚS 257/2019).

12. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu. Rozhodnutie o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

13. V intenciách označenej judikatúry pristúpil ústavný súd k posúdeniu námietok sťažovateľa smerujúcich proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, pričom sa podrobne oboznámil s jeho obsahom a skúmal, či jeho odôvodnenie signalizuje potenciálnu arbitrárnosť v interpretácii a aplikácii príslušných právnych noriem v prejednávanej veci a s tým spojené možné porušenie označených ústavných práv sťažovateľa.

14. V prvom rade je potrebné z hľadiska vymedzenia predmetu ústavnoprávneho prieskumu ozrejmiť, že nosná námietka sťažovateľa týkajúca sa prípustnosti odvolania proti prvému uzneseniu o neodkladnom opatrení vydanom *ex officio* už bola predmetom prvej ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ktorú ústavný súd v okolnostiach danej veci vyhodnotil ako zjavne neopodstatnenú (bod 16 uznesenia ústavného súdu). Predmetom aktuálne posudzovanej ústavnej sťažnosti v zmysle jej petitu nie je prvé uznesenie o neodkladnom opatrení (ktoré sťažovateľ navyše nesprávne a zmätočne označuje, pozn.) a ani kasačné rozhodnutie krajského súdu, preto výhrady sťažovateľa proti uvedeným rozhodnutiam považuje ústavný súd iba za súčasť sťažnostnej argumentácie. Ústavný súd sa teda zameril na prieskum napadnutého uznesenia krajského súdu tak, ako je označené v záhlaví tohto rozhodnutia.

15. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou atakuje čistotu procesného postupu všeobecných súdov pri rozhodovaní o nariadení neodkladného opatrenia. Krajskému súdu vyčíta, že sa v napadnutom uznesení nezaoberal zosúladením stavu vyvolaného prvým uznesením o neodkladnom opatrení a nadväzne ďalšími rozhodnutiami všeobecných súdov. V tejto súvislosti je potrebné upriamiť pozornosť na tú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia, z ktorej vyplýva, že druhé uznesenie o neodkladnom opatrení bolo vydané čiastočne aj na návrh sťažovateľa, a teda pokiaľ mal sťažovateľ k nemu výhrady týkajúce sa jeho vecnej či procesnej správnosti, mal možnosť [aj podľa svojej vlastnej argumentácie pridržiavajúcej sa prísne gramatického výkladu § 357 písm. d) CSP] podať proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že sťažovateľ túto možnosť nevyužil a odvolanie nepodal. Nevyužitím opravného prostriedku tak sťažovateľ nedal krajskému súdu ani príležitosť reagovať na prípadné procesné pochybenia pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení, a preto je táto námietka, ktorú po prvýkrát vznáša až v ústavnej sťažnosti, z dôvodu uplatnenia princípu subsidiarity neprípustná.

16. Druhou námietkou, od ktorej sťažovateľ odvíja nezákonnosť vydania napadnutého uznesenia, je zmena nariadeného neodkladného opatrenia, ktorá podľa jeho názoru nie v zmysle právnej úpravy prípustná. Sťažovateľ je presvedčený o tom, že krajský súd mal najskôr neodkladné opatrenie zrušiť, aby potom mohol postupovať podľa § 360 CMP a nariadiť neodkladné opatrenie. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že osobitná úprava neodkladných a iných opatrení súdu týkajúcich sa maloletých detí, je obsiahnutá v § 360 až § 369 CMP, avšak nie úplne vyčerpávajúco. V otázkach tam neupravených sa v zmysle § 2 ods. 1 CMP použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, pričom nie je vylúčené ani ustanovenie § 388 CSP, ktoré aplikoval pri vydaní napadnutého uznesenia i krajský súd (bod 7 napadnutého uznesenia). Odvolací súd má plnú decíziu právomoc, môže tak uznesenie zmeniť, potvrdiť alebo zrušiť. Preto pokiaľ krajský súd v rodinnej veci, kde v centre pozornosti stojí najlepší záujem maloletého dieťaťa, priorizoval zmenu rozhodnutia pred jeho zrušením, nemožno jeho postup opierajúci sa o príslušné zákonné ustanovenie považovať za svojvoľný, nezákonný či odporujúci aplikovanej právnej úprave. Práve naopak, v jeho procesnom postupe badať nepochybnú snahu o efektívne dosiahnutie účelu neodkladného opatrenia, ktorým je rýchle a pružné riešenie situácie týkajúcej sa úpravy pomerov účastníkov konania. Navyše, za situácie keď sťažovateľ nenamieta vecnú správnosť napadnutého uznesenia, pretože je mu na prospech, sa javí jeho námietka ako nelogická a neúčelná.

17. Sťažovateľ tiež namietal porušenie čl. 47 ods. 3 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu, čo odôvodnil tým, že sa nevyjadril k odvolaniu matky, pretože bol toho názoru, že odvolanie nie je

prípustné. Ústavný súd túto námietku sťažovateľa považuje za neopodstatnenú, pretože ani prípadný názor o tom, že odvolanie proti takému rozhodnutiu nie je prípustné, nebránil kvalifikovane zastúpenému sťažovateľovi v tom, aby (prinajmenšom z opatrnosti) uplatnil svoje práva a vyjadril sa k odvolaniu matky. Skutočnosť, že túto možnosť z vlastnej vôle nevyužil, nemožno považovať za porušenie jeho práv.

18. S ohľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a obsahom namietaných práv neexistuje žiadna príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

19. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2022

Miloš Mad'ar
predseda senátu